

Mitä Suomen somalit tietävät tuberkuloosista?

IDIL HUSSEIN

MMSC. PUBLIC HEALTH EPIDEMIOLOGY

Mitä Suomen somalit tietävät tuberkuloosista?

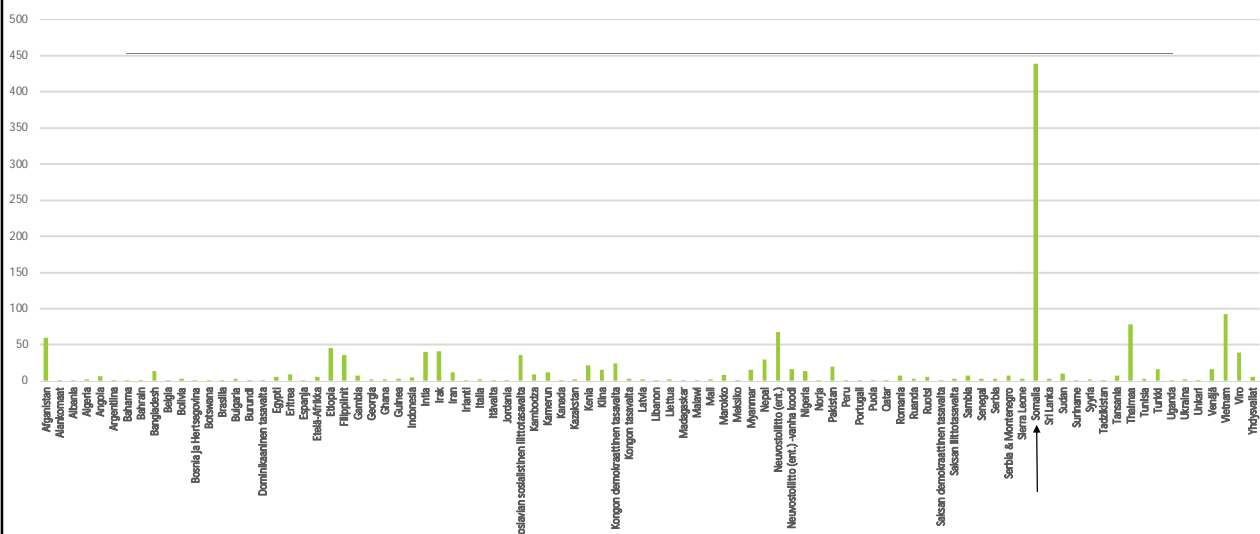
- I. Tuberkuloosi somaleilla meillä ja muualla
- II. Tutkimuskysymykset ja tavoitteet
- III. Metodologia
- IV. Tulokset
- V. Yhteenveto

Tuberkuloosi meillä ja muualla

- I. Somalitaustaisilla henkilöillä todetaan eniten tai lähes eniten tuberkuloosia Suomessa, Tanskassa, Norjassa, Hollannissa, Iso-Britanniassa sekä Yhdysvalloissa ja Kanadassa

- II. Suomi WHO:n määritelmän mukaan matalan tuberkuloosiesiintyvyyden maa (1)
  - I. Tuberkuloosin esiintyvyys laskenut merkittävästi; vuoden 1995 12.1/100 000:sta vuoden 2016 4.3/100 000:een (2)
  - II. Maahanmuuttajilla todetut tapaukset nousivat vuoden 1995 5.8%:sta vuoden 2016 50.6%:iin
    - I. 82 eri lähtömaata (3)

1. World Health Organisation. Global Tuberculosis Report 2015. 2015
2. Räsänen PE, Soini H, Vasankari T, Smit PW, Nuorti JP, Ollgren J, et al. Tuberculosis in immigrants in Finland, 1995-2013. Epidemiol Infect. 2016;144(2):425-33.
3. National Infectious Diseases Register, Tartuntatautirekisteri, 2016

Kuvio 1. Suomessa todettujen tuberkuloositapausten lähtömaat 1995-2016 (n=8876)

Lähde: Tartuntatautirekisteri 2017

Tutkimuskysymykset ja tavoitteet

1. Miten sukupuoli vaikuttaa tuberkuloosiin liittyvään tietämykseen ja asenteisiin?
2. Onko Suomessa syntyneiden somaleiden tietämyksessä ja asenteissa eroa verrattuna Suomen ulkopuolella syntyneisiin somaleihin?
3. Vaikuttaako tuberkuloositietämys asenteisiin?
4. Vaikuttaako itse aikaisemmin sairastettu tai lähipiirissä sairastettu tuberkuloosi tietämykseen ja asenteisiin?

Metodologia ja tutkimuksen rakenne

- I. Yli 18-vuotiaat somalitaustaiset henkilöt
  - i. Äidinkieli
- II. Helsinki 7 961 (38%)
- III. Vantaa 2 188 (41%)
- IV. Espoo 2 175 (≈40%)
  - I. Otoskoko: 366, OpenEpi3

Metodologia ja tutkimuksen rakenne (jatk.)

- I. Tutkimuksen rakenne: poikkileikkaustutkimus
  - i. Mukavuusotos
- II. Kyselylomake
- III. Kyselyt tehty kesällä 2016
  - I. Moskeijat, somalikaupat ja ostoskeskukset
- IV. Tilastollisessa analysissä käytetty SPSS v.24, logistista regressiota käytetty assosiaatioiden tarkastelussa (ristitulosuhde OR)

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS
Institutet för hälsa och välfärd

Aqoon-qiimeynta cudurka qaaxada ama tiibishada

Ka qeyb-qaadanaha wacan,

Macageyga waa Idil Hussein, waxana la shaqeeyaa ciimi-baarayaal ka tirsan hey'adda caafimaadka iyo nolol wanaaga Terveyden ja Hyvinvoinnin Laitos (THL). Wareysigaan ujeeddadiisu waa qiimeyn lagu sameeynaayo aqoon intee le'eg ayeey Soomaalida Finland ku nool ka haystaan cudurka qaaxada ama tiibishada, halka uu ka taagan yahay iyo qaababka ay kula dhaqmaan cudurkaasi. Maadaama ka qeyb-qaadashada Jawaabahaan aysan khasab aheyn, markaad doontu ayaad iska joojin kartaa. Si kastaba ha ahaatee, waxaan ku xusuusin lahaa muhiimadda ay leedahay ka qeyb-qaadashada arinkaas, waxaadna naga caawinayaa jidaan u fahmi lahayn qaaxada ama tiibishada dhibaataada ay shacabka Soomaaliyeed ee dalka Finland degan ku haya. Jawaabtaada waa sir kuu xafidan oo aan cid kasto la tuseyn. Haddii aad wax su'aal ah arinkaan ka qabtid, waxaad igala soo xiriiri kartaa limeykiaan Idil.Hussein@thl.fi waqtigaad doontid.

AQOONTA QAAXADA AMA TIIBISHADA

1. Maxaa keena qaaxada ama tiibishada?

- Bakteeriya
- Kaneecada
- Dhaxal ahaan (fir ahaan)
- Wax kale, maxaa? _____
- Ma garanayo

2. Qaaxada ama tiibishada ma laga heil karaa sambabada meel aanan aheyn?

- Ha
- Maya
- Ma garanayo

3. Qaaxada ama tiibishada sidey u faaitaa?

- Nuujinta (canuga yar oo la nuujinaya)
- Qucafa ama hindhiada
- Gacmaha oo la isku salaamo
- Qalimada
- Cuntada oo la isla cuno
- Cadayga oo la isla isticmaalo
- Sigaarka
- Wax kale, maxaa? _____
- Ma garanayo

Tulokset

- I. 50.9% vastaajista naisia ($n=407$)
- II. 34.2% olivat 18-24- vuotiaita; 29.4% taas 25-34-vuotiaita
- III. 73% syntynyt Somaliassa, 19.5% Suomessa
- IV. 44% vastaajista asui Helsingissä, 42% Espoossa ja 13% Vantaalla
- V. 52.3% koulutus vastasi vähintään toisen asteen koulutusta; 9% kouluttautumattomia
- VI. 35.8% opiskelijoita, 39.6% töissä
- VII. 53%:lla matala tietämys tuberkuloosista, 63%:lla hyvä asenne tuberkuloosin suhteen

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Tutkimuskysymykset

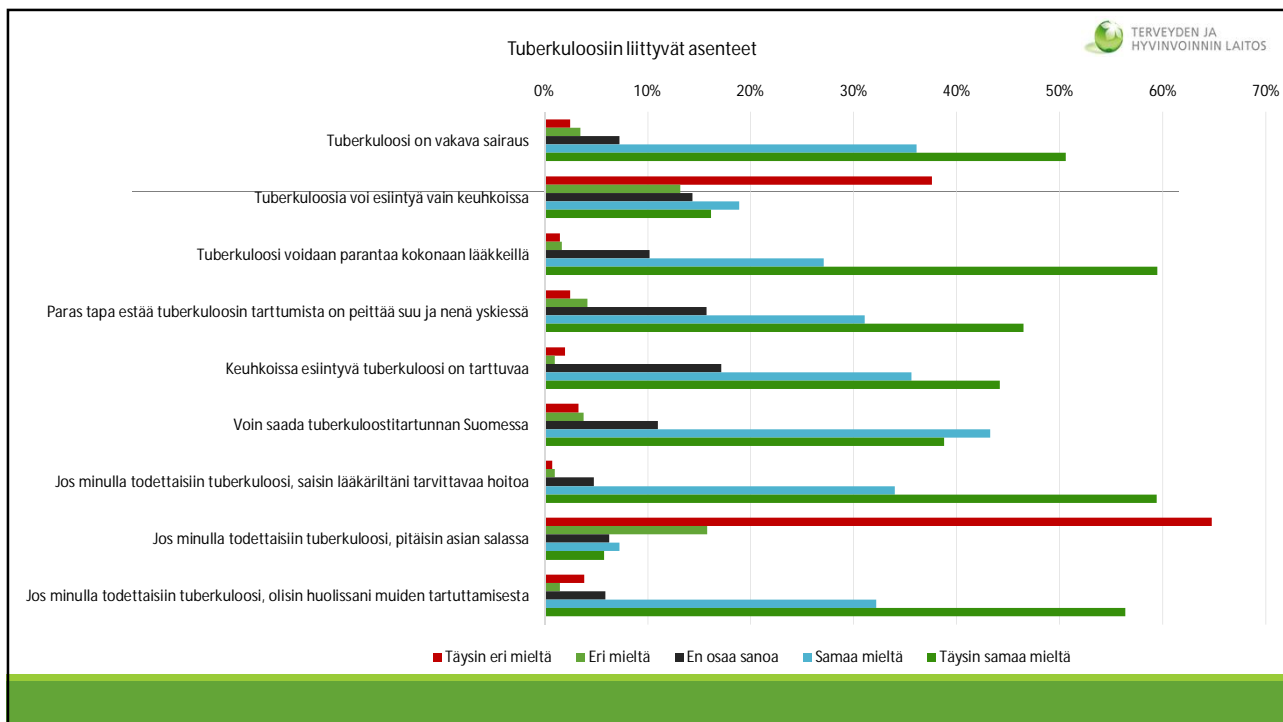
---

1. Miten sukupuoli vaikuttaa tuberkuloosiin liittyvään tietämykseen ja asenteisiin?
  - Sukupuoli ei vaikuta tietämykseen (OR, 1.12; 95%CI, 0.75-1.68)
  - Asenteiden ja sukupuolen välillä yhteys (adjOR, 2.37; 95%CI, 1.40-4.01)

2. Onko Suomessa syntyneiden somaleiden tietämyksessä ja asenteissa eroa verrattuna Suomen ulkopuolella syntyneisiin somaleihin?
  - Ei yhteyttä tietämyksen ja synnyinmaan välillä (adjOR, 1.43; 95%CI, 0.71-2.85)
  - Ei yhteyttä asenteiden ja synnyinmaan välillä (adjOR, 1.55; 95%CI, 0.74-3.23)

Tutkimuskysymykset (jatk.)

---

1. Vaikuttaako tuberkuloositietämys asenteisiin?
  - Tietämyksen ja asenteiden välillä positiivinen yhteys (adjOR, 2.21; 95%CI, 1.32-3.69)

2. Vaikuttaako aikaisemmin itse sairastettu tai lähipiirissä sairastettu tuberkuloosi tietämykseen ja asenteisiin?
  - Ei yhteyttä tietämyksen tai asenteiden ja aikaisemmin sairastetun tai lähipiirissä sairastetun tuberkuloosin välillä (adjOR, 1.39; 95%CI, 0.89-2.19) ja (OR, 1.17; 95%CI, 0.75-1.81)

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Yhteenveto

- Sukupuoli tai synnyinmaa ei vaikuta tuberkuloosiin liittyvään tietämykseen
  - 'Perimätiedon' rooli? 50.6% kuuli tuberkuloosista perheeltä ja ystäviltä
- Itse aikaisemmin tai lähipiirissä sairastettu tuberkuloosi ei vaikuta tietämykseen tai asenteisiin
- Positiivinen asenne tuberkuloosiin kaksi kertaa todennäköisempi naisilla verrattuna miehiin
- Korkean tuberkuloositietämyksen omaavilla on kaksi kertaa suurempi todennäköisyys olla positiivinen asenne tuberkuloosin suhteen
  - Lisäämällä tuberkuloositietoisuutta ei vain paranneta tietämystä vaan myös luodaan positiivinen asenne tuberkuloosiin, ja tätä kautta stigma vähenee
- Terveystiedon edistämisseminaarit

Kiitokset

- Outi Lyytikäinen
  - tutkimusprofessori, THL
- Hanna Soini
  - dosentti, THL
- Jussi Sane
  - dosentti, THL
- Tuula Vasankari
  - Filha
- Asli Kulane
  - Karolinska Institutet

→ Tutkimus luettavissa Lääkärilehden numerossa 3/2018 & European Journal of Public Health:
<https://doi.org/10.1093/eurpub/cky220>

There's a Universe inside of you

Juice 🍷 🐱 🐶
@RexTrillerson

This is definitely tuberculosis

www.twitter.com/RexTrillerson